

Felolós szerkesztő: Dr. SALACZ ELEMER Szerkesztőbiz: III. ker. BELICEZY-U. 11. SZ. Kiadóhivatal: III. K. BELICEZY UT 115. SZÁM.

SZARVASI ÚJSÁG

A KERESZTÉNY NEMZETI POLGÁRSÁG LAPJA.

ELŐFIZETÉSI AR: Egész évre 260 K. Negyedévre 65 K. Egyes szám 5 K. Hirdetések num.sora 250 K. Apróhirdetés 10 szolg 30 K. Hivatalos hirdetések garmond soga 6 K. Nyit-ér sáronként 10 korona.

Laplajadósnos: a Szarvasi Kiszagadók és Földmívelések Pártköre

Felolós kiadó: Gulyás Pál.

Megjelenik minden pénteken reggel.

Bethlen István gróf felhívása a magyar társadalomhoz.

Az a nagyszerű mozgalom, amelyet Horlthy Miklós kormányzó indított az inogót szenvedő milliók érdekében és amely nagyon bírált eredményt ígér, vasárnap újabb állomáshoz érkezett: Bethlen István gróf miniszterelnök a kormányzó felhívására hivatkozva a maga nevében is fölcsújtatta a magyar társadalmat az adakozásra s a mozgalom eredményességét becslésbeli körössé teszi a társadalomra nézve.

A miniszterelnök felhívása ezt mondja: A kormányzó ur öfelméltóságának a nyomor enyhítésére felhívó némes és bölcs szava már is megmozdította a társadalmat a szűk legmagasabb helyek békéit példandóságának nyomán az adakozás széles körökben megindult.

Adgig is, amig a gyűjtés országos megszervezése megtörténik, aminek részleteiről a közértesítők legközelebb a legteljesse nyilvánossággal fogjuk értesíteni — arra kérem az adakozókat, hogy adományait a magyar királyi belügyminiszter urhoz, vidéken a főispánokhoz sziveskedjenek eljuttatni. Ebben az adakozásban mindenkinél részt kell vennie, aki legelőbb megérthetése a magyar népnek nem szorult, fényes, hanem nyári kiadással, sőt megalkotással, költésének némi megszervezésével is, mert ennek a mozgalomnak sikerét a magyar társadalom, becsülte van közté.

Fejtse ki a magyar társadalom adományait, ingyenes közreműködésével, adandó cselekedéseivel most is az áldozatkészséget, amelyet a háborús segélyezésben olyan dicsekre méltó módon nyilvánított meg.

Gondolja meg, hogy a tömegek enyhítésére inogó nem rejti kisebb veszedelmeket magában a társadalomra, a nemzetre, a házra, mint a háború rémségei. Elhárításukra nemcsak az emberbaráti érzés, hanem a hazafias egybírálkozás követeli meg a legmesszebbmő áldozatot, hanem mindazoknak legközelebb személyes és vagyoni érdeke, akiknek van vesztési valójuk. Az államhatalom minden sulyával sem tarthatja fenn a rendet és békét, ha nem segítik a a társadalomnak azok a tagjai, akik rideg önzéssel a felgátolt veszélyt önmaguk idezének fejükre.

Rendületlen hittel a magyar társadalom jó szíve és értelmes belátása iránt hiszem, hogy a nyomor enyhítésének társadalmi és nemzeti jelentőségét mért áldozatkészséggel fogja a nemzetmenés céljaira munkájából is méltó részét kivenni. Budapest, 1922. aug. 24-én.

Bethlen István gróf, m. kir. miniszterelnök.

Sztrájkok. Tüzek.

Egyrészt a gyenge termés okozta munkanélküliség, másrészt az egyre növekvő drágaság oly nyomorral fejegetnek, melynek elhárítása előbb magát a kormányzót, most pedig a miniszterelnököt arra indították, hogy szózatot intézzenek a magyar társadalomhoz a nyomor enyhítésére végezt. És ugyanekkor mit látunk a másik,

azon az oldalon, amelyről már egyszer szerencsétlenségbe döntötték ezt az országot?

A munkanélküliséget fokozó, a termelés megakadályozása által az árakat növelő sztrájkokat és milliárdos értékeket pusztító tüzeket.

Gonosz játék ez az állam rendje és élete ellen. Mert nem kenyérharcra van itt szó, hanem politikai harcra. A vörös világnézet Uzen hadat a magyar államnak. Az a vörös világnézet, amelynek „szociális termelés”-e az örvény szélére sodorta Ausztriát és a legborzalmasabb éhínség kajaiba dobta Oroszországot, ahol már nem csak, hogy marha, vagy emberhus, csak hus legyen a csontokon, ahol egy anya a fiával együtt fogyasztotta el éhínszuszban elhalt férjének a húsát.

Ilyen állapotok kellenének nekik itt is. Mert jól tudják, hogy mindennek felorgatására és diktatórikus hatalom visszalállítására irányuló céljikat csak a korgó gyomorokon, csak a nyomor szűlle elégedettségén át és keresztül érthetik el. Mert csak így bujtozhatnak — a drágaság ürügye alatt — a szenvedő magyar nemzet ellen.

Ezért kellenek a sztrájkok. Ezért kellenek a tüzek.

Amidőn a megérthetés nehézségének hátfejű sarkányjára minden virádró egytel megszaporodik, ott, ahol túltermelésről, intenzív munkáról álmotlondunk, a munkásság körében lázbevet mozgalmak mutatkoznak: Sztrájk, nyugtalanság, hatalmi érdekek harca.

A józan magyar munkásság hibájából? Nem!

Hivatalnabák, uszítók és izgatók ringatják bele a munkásságot egy alig múlt időbe, ahol „minden a miénk” kiáltással felrugtak a tulajdon szentesség és a „szocializálás” súbáján alatt ráttették kezüket a máséra.

Ez kellene a diktatórikus hatalomra törekvő vörösöknek ma is. Ez az ő végcéljuk netovábbja ma is. E titkos céljaikra világít rá a sztrájkok és a tüzek fénye.

Cselekszik pedig mindert akkor, a mikor a magyar föld szégyenségnéke is alig megfelelő életet ígér a nevez munkában görnyedő „paraszti” verjéitke nyomán. Cselekszik akkor, amikor minden legkisebb javunkat is féltő gondolat kellene megóvniunk az elpusztulástól és minden munkás kézne a megfeszülésig kellene dolgozni a minél többet termelés érdekében. Mert csak ez menthet meg bennünket, mindnyájunkat.

Eppen ezért a legkiméletlenebb kemény ököllel kellene lesújtani mindazokra, akik szerencsétlen sorsunk közepette még a munkás kezektéltétségre

kényszerítő sztrájkok és pusztító tüzek kellett csóvjával járnak szegény házainkban. Mert itt csak a munka, a minél többet termelő munka segít, nem pedig sztrájkok és tüzek.

Máskülömben mit ér, ha a társadalom egy része segít kezét nyújtva a már rászorult inogásoknak, ha másfelől az inogót növelik a sztrájkok és a tüzek.

Nemesített búzát kapnak a gazdák.

A földmívelésügyi miniszter a gazdák vetőmag szükségletének fedezésére aug. 16-án 647000—929. XII—B. 1. szám alatt rendeletet adott ki, amely a következőket tartalmazza:

A miniszter látva azt, hogy a gazdák még mindig nem tudják kellőképpen értékelni a nemesített buza termőmagzatát — nagyobb mennyiségű vetőmagot szerzelt be, amelyet nemesített termelt búzáért ad minden ráfizetés nélkül a gazdáknak cserébe. Minden gazdálkodó, aki a járás székhelyén bejelentette a nemesített búzára való igényét. 6 zsákban egy-egy hektoliter — 75 kilogramm sulyu, tehát összesen 4-5 métermázsza — nemesített vetőbuzát kaphat cserébe a járás székhelyének vasutállomásán a miniszter által megállapított időben.

A gazdákak e célból a községekben írják össze, honnan a fozzalgaró az zslapán utján a miniszterhez jelentést tesz, ki a legrövidebb idő alatt szétküldi az egyes járásoknak a kicserélésre szánt nemesített vetőbuzát.

A miniszter ezen rendeletet az alapszám másolatban a napokban küldte el a fozzalgaróknak, aki a gazdák összeszárthat már el is rendelte.

A kincstári házhazsoronr-zsodesés kiszámítása.

A kincstári házhazsoronr-zsodesés összeségének kiszámítása körül nagy tájékozatlanság mutatkozik, éppen ezért illetékes helyen a zavarok eloszlátása céljából kézzelfogható példákkal világítják meg a kérdéses összeg kiszámításának módját.

Tegyük fel például, hogy az 1917. évi bért 1000 korona volt. Ha a tulajdonos a bért 4000 koronára emelte, akkor házhazsoronr-zsodesés fejében 1000 korona után 60% — 600 koronát kell fizetni. Ha a bért 10.000 koronára emelte, akkor ebből 4000 korona után 600 koronát, a 6000 koronára után pedig 6-szor 20% — 1200 koronát házhazsoronr-zsodesés fizetendő, de természetesen nem a 6000 koronára, hanem az 1917,

évi bér, azaz 1000 korona után, vagyis 1200 koronát; így tehát a házasronrészesedés ebben az esetben 600-meg 1200 = 1800 korona.

Ha most egyszerű számitási alapot keresünk, akkor azt látjuk, hogy az 1800 korona az 1917. évi bérnek, az 1000 koronának 180%-a. Az emelés tisztességes lévén, ha az emelés minden sokszorosra után 20%-ra járna, akkor a házasronrészesedés kulcsának 10-szeres 20 = 200%-nak kellene lenni. Minthogy azonban az első négyesrészből most 80, hanem csak 60 százalék fizetendő, ez azt jelenti, hogy annak a hányadosnak, amelyel a bért emelték, egyvel kevesebbszerese az a hányados, amelyel a 20 százalékos házasronrészesedést szorozni kell.

Ez a számitási mód tehát képtessé teszi arra, hogy minden egyes esetben a legrendvidebb uton és teljes biztossággal számit-hassuk ki a házasronrészesedés összegét.

Példa: A. 1917. évi bér volt 15.000 korona, a háztulajonos ezt a bért feltevére 30.000 koronára. A 30.000 korona a régi bérnek húszeresora. A házasronrészesedés alapja 15.000 korona, a kulcsa pedig 20-szer 19 = 380% 15.000 korona 380%-a = 58.000 koronával.

Természetes, hogy az így kiszámított összeg az 1922. évi harmadik lakbérnyemlő számitott időre járó egy teljes évi házasronrészesedés; így tehát az 1922. évre a fentebb kiszámított összegnek a fele jár, és ezenkívül erre a félvőre az eddig már kivett 20% házasronrészesedésnek a második félvőre járó összegét nem kell külön megfizetni, mert ez az összeg a fent kiszámított összegekben is benn foglaltatik.

— **Apostoli tett és szó.** A pápai nuncius a pápa nevében felmúljó koronát adott a nyomorenhitési-mozgalom javára. A nuncius a pápa adományok mellé többek közt a következőket írja:

„A Szentséges Atya példája, aki maga is segítségére szorult és abból ad, amit a szeretet neki nyújt, serkentesse bű adakozásra különösen azokat, akik bövelkedésükben vagyunknak inkább kevesebb épülete: fényűzésre fordítják, minthogy inséghen sanylódt testvéreinken segítenének és így részben felelőssé teszik magukat a gyötörő lársádmait és gazdasági válságot.”

— **Adományok.** A szarvasi önálló szabóparosok az aug. 20-án az árva gyermekek javára rendezett népművelési saját pénz-tráukból 200, a szakegyesület tagjainak adakozásából 350 koronát, összesen 550 koronát adományoztak a jótékonyra. — Bakara János szabó iparos nevének elhatározása alkalmából koszoru megváltás címen 1500 korona gyűlt egybe, melyet az adományozók a szarvasi Luther árvaáznak ajánlottak fel.

— **A hadirokkantak ellátása.** A kormány a nem hivatalos állományból származó hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva ellátása tárgyában kiadott rendeletet módosítja, kimondva, hogy a megállapított pénzbeli ellátást a jogszervi feltételek tenngörése esetében is csak az igényelheti, akinek jövedelme nem haladja meg az évi 48 ezer koronát. Ehhez a jövedelméhez az igényjogosultnak közös háztartásban élő feleség, valamint a fel-és lemenő ágbeli rokonok jövedelmét is hozzá kell számitani, ha azzal állandóan és rendszerint az igényjogosult rendelkezik.

Járadékul a korábbi rendelethez meghatározott összeg felével fellemet összeg jár a polgári életben szakképzettségnek, az a foglalkozást gyakorol, vagy pedig önálló mezőgazda, iparos vagy kereskedő volt és keresetképesége legalább 50 százalékkal csökkent. Az igényjogosultságot igény-megállapító bizottságok bírálják el. A pénzbeli ellátás ez április 1-től jár.

— **Az év végévi megszűnik a sajtóeladó-dohánytermelés.** A kormány M. E. 5230—1922. számú rendeletével a kivételesen hatalom alapján kibocsátott rendeletnek legnagyobb részét hatályon kívül helyezte. Ilyenek voltak a legújabb évkezetben a sajtóeladó-dohánytermelés engedélyezésre vonatkozó rendelet, amelynek azonban, minthogy az utóbbi évre szoltak, automatikus csak egy évig volt érvényes. A jelen 1922. évi sajtóeladó-dohánytermelésre vonatkozó rendelet ideiglenesen a további rendelkezésig érvényben marad ugyan, de bizonyosra vehető, hogy ennek a rendeletnek az év végén történetesen beszűntetéskor egyttal a sajtóeladó-dohánytermelésnek az 1923. évi kezdődő teljes megállítását is bekövetkezik. EHO az intézkedéstől, ha azt megfelelő beváltási áremelés is ki fogja egészíteni, általában a kincstári dohánytermelés nagy mértékű fellendülést várják az illetékes körök, mert azt tartják, hogy eddig a sajtóeladó-dohánytermelés és az ezzel kapcsolatban kifejlődött dohánycsempészés volt a kerékkötő a kincstári dohánytermelés fejlődésének.

— **Tilos a véka.** Az ország egyes vidékei még mindig divatban van a véka. A véka használatát az 1907-ik évi V. törvénytilk tiltja, tehát a közforgalomban nem használható. A hatóságok közegek utasítva vannak, hogy a vékát kobozzák el. Az illetékes ellen a meg nem engedett mérőeszköz használatát miatt kihágási eljárás indítanak.

— **A csendőrség új tagozása.** A belügyminiszter rendeletet adott ki, amelyel intézkedik az 1922. évi VII. törvényciknek a m. kir. csendőrségre vonatkozó rendelkezésekre visszahátraló. A csendőrség mai tagozása szerinti van hét csendőrkürelti parancsnokság egy-egy lövészegység hivatali, harmadik vármegyési csendőrpáncsnokságok egy-egy vármegyési gazdasági hivatali, szárhatalnos csendőrpáncsnokságok, kilencszázharminchat csendőrtör. A tiszték száma nem haladhatja meg a hatszázát, a legújabb állományhoz tartozóké pedig a 11400-al. A csendőrség legfelsőbb hatósága a belügyminiszter. Akit feladatában az országos főkapitány helyettesít.

— **Hogy is állunk azzal az adóval.** Az idők folyamán általános divat lett még a papucsszeg drágulásáért is a gazdák úni, mert hogy nál annál minden fenégit teljes. Hát nézzünk csak egy kicsit annak a tejfelnek a fenékre. Tudjuk, hogy a nemzetgazdálkodás most tárgyalja a földözölvasatott, amelyből a törvény lesz — aminnt lesz akkor az 50—100 holdas gazda körülbelül 60—90000 korona adót fog fizetni. Nézzünk ezzel szemben egy kissé szű a szarvasi és pedig nem a kis, de a nagy kereskedők adója között. Látni fogjuk — bárki meggyőződhet róla a közösi adókönyvekben — hogy milliomos kereskedők alig pár ezer korona lír. osztályu kereseti adót fizetnek. Valóban kíváncsiak vagyunk arra, hogy ezzel szemben és számitásba véve a gazdának a könnyen élő milliomos kereskedőnél élő nem forduló számos kiadásait is, ki tudná bebizonyítani, hogy mégis nem az árú árait csak emelni tudó kereskedőnél, de csakugyan a kisgazdánál fenégit a tejfel.

— **Új százezerkoronás bankjegyjelölés.** Az osztrák nagy bankjegyjelölés követelvényben az Osztrák-Magyar Bank augusztus 12-én új 100.000 koronás bankjegyjelöléseket bocsátott ki a forgalomba.

— **Pár szó az átjárókról.** Szinte azt kell hinnünk, hogy Szarvason se közösi megérk, se előjáróság nincs. Másféleképp pedig elképzelni azt a lehetetlen és testi ügyünket, sőt életbiztonságunkat is veszé-

lyezett állapotunk már nem tegnap óta tartó nem orvostását, hogy a sok helyütt éles mélységű árkok felett átvezető gyalogútrókra sem csináltak korlátozást. Vajon ki vállalja majd erőltetésig és anyagilag a felelősséget, ha az átjárók e botrányos állapota következtében báieset fog történni.

— **A salgótarjáni bányászatrőjk eredménye.** A nőgródmegyei bányászok sztrájkja, mely egy hónapig át bémította meg csomai országunk széntermelését, csupán szőben több mint 15.000 vagyon kárt okozott, értéket pedig több száz milliót nemzeti veszteséget.

— **Bajársi össejövétel.** A szarvasi egyetemen haligatók Bajársi szövetsége szerden este a Medgye féle vendéglő összes helyiségében röngözött táncmulatást egykötőtől bucsu vacsorát tartott a mely igen jól sikerült. Ugy a felszolgálás, mint a bor és az étel kifőgtástan volt s csak újabb dicsejtésre válik Medgye Mihály jőhírrebe vendéglőjének. A Bajársi szövetség jó példái mutatott azzal, hogy egy szerényebb helyen rendezte bucsu vacsoráját, a melytől követni kell.

— **Gaddátlan tehén Szarvason.** Szarvas közös hátrairában egy proslarka lehetett talált. Ha a tulajdonosa szeptember 20-ig nem jelenik meg, a tehenet elvőrzézik.

— **Sodoma egy bécsi nyomor tanján.** Bécsből írják: A X. kerület egy tömeglakásába a minap sürgősen orvost hívtak. Schmolte Artur kishivatalnok lakott ott feleségével, a ki mostni jár és három serdülő leányával, meg két fával. Az orvos megállapította, hogy az egyik leányon vétkes műtétet hajtott végre. A szerencsétlen súlyos beteg teremtést bevitték a kiinnára és az orvos feljelentése alapján a rendőrség kihajlatta. Így derült ki a szőrnő förtelm.

Schmolte Artur állami hivatalnok büntös viszonyban áll mind a három leányával, de fiait is verőfőrtés követelt el guhaikon. A vizsgálat eddigi adatai szerint a sajátlátra-műtöt anyja, a ki naphosszat és éjtelenül házonkívül volt, hogy férjének nyomorúságos keresetét a maga munkájával pótolja, semmit sem tudott a hozsalomról és akkor sem jött rá, a mikor az egyik leányát a szűzességőhöz vitte, mert a szerencsétlen teremtés még neki sem árulta el büntös viszonyait. A rendőrség és az egész család letaroztatolta. Schmolte Arturról megállapította a vizsgálat, hogy évek előtt Borozlóban büntőmbüntetést töltött ki, mert megrontott egy gyerekéányt.

Megint csoda történt Kecskeméten.

A muszáji csudák a mult nyáron Kecskeméten az országos érdeklődés központjába helyezték, sőt külföldről is érkeztek látogatók. Akkoriban nagyon folyt a jelenségek magyararagatása is, de se a tudosok a földgázal, se az okkultisták a transcendentalis erőkel kapcsolatban nem tudták magyararagatásnak elfogadható alapot adni. És most egy évre rá újabb megismérlődtek Kecskeméten a csudák ezttal egy a kisnyíri állomástól mintegy félóra járásnyira fekvő szarkási tanya.

A csodálókat jelenségeknek Soltész János szarkási háza a színelhelye. A történetről a házbéliek elbeszélése alapján az alábbiakban számolunk be.

Soltész János a mult heten egy reggel a feleségével elment hazulról csak a nevelt leánya Farkas Erzsi, annak öccse Farkas János maradt otthon, az utóbbi az a bizonyos suszterinas, akit tavaly az okkultisták kapcsolatba hoztak a muszáji csodával.

